

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ. ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

УДК 93/94=1.477

Візитів Ю. М.

кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії України,
Рівненський державний гуманітарний університет
Рівне, Україна

E-mail: vizitiv@gmail.com

ORCID: 0000-0002-2826-2067

Сатієвський А. А.

магістр освіти за спеціальністю «Середня освіта (Історія)»,
незалежний дослідник
Рівне, Україна

E-mail: satievskij2023@gmail.com

ORCID: 0009-0003-0241-7475

КОРЕЙСЬКА МЕНШИНА (СПІЛЬНОТА) В УКРАЇНІ. ВИКЛИКИ ТА РЕАЛІЇ ПОВСЯКДЕННЯ

Анотація

Інтерес української громадськості до корейської національної меншини (спільноти) України зростає пропорційно зміцненню присутності Республіки Кореї в політичній, економічній та культурній сферах України, а також у зв'язку з загостренням політичної обстановки в Південній Кореї та участі північнокорейських солдатів у бойових діях на боці росії проти ЗСУ. За останні тридцять років, українські корейці продемонстрували та закріпили результати українського «халлю» – «корейської хвилі» в Україні. Це є наслідком як повноцінної інтеграції корейців у різноманітні сфери в Україні, від будівництва до індустрії краси, так і налагодження тісних контактів української корейської діаспори з історичною батьківщиною. Корейці України надійно інтегровані до складу українського суспільства, а історія корейського народу України нарівні з іншими меншинами (спільнотами) є унікальним прикладом мирного та безконфліктного співжиття. Мета та завдання даного дослідження – розкрити (не)легальні шляхи інтеграції корейців в українське суспільство, описати етапи розв'язання проблеми легалізації корейських емігрантів, проаналізувати проекти міжнародних партнерів та представництв в Україні, націлені на підвищення юридичної грамотності корейської національної меншини (спільноти), і програми-підтримки бізнес- та аграрного сектора. Новизна дослідження пов'язана з висвітленням та аналізом проблеми легалізації корейців в Україні та вкладу Посольства Республіки Кореї в економічну освіту корейців України, протягом останніх тридцяти років. Перспективними видаються подальші наукові пошуки, пов'язані з історією вивчення корейської національної меншини (спільноти) України.

Ключові слова: корейська меншина (спільнота), Республіка Корея, легітимізація, громадянство, емігрант, бізнес.

Вступ. Україна – багатонаціональна держава. На шляху до Європейського Союзу, гаслом якого є *In varietate concordia* (з лат. «Єдність у різноманітті»), постає необхідність дослідження та представлення широкій громадськості історії кожної національної меншини (спільноти) України, а їх в Україні – понад 130. Сучасна українська історіографія відчуває гостру проблему відсутності комплексних вивчень кожної окремої національної меншини (спільноти) України, не виключенням є і корейська національна меншина (спільнота). Найвні дослідження розрізнені і невпорядковані, чимало з них написані на радянському наративі чи містять його відлуння. Джерельний матеріал, так би мовити з перших вуст, про активність українських корейців, ми можемо почерпнути здебільшого з матеріалів періодичного друкованого видання Корейського культурного центру в Києві «Мугунхва»; інтернет-ресурсів, а саме на веб-сайті Посольства Республіки Корея; інтернет-сторінках корейських громадських

організацій, що діють в Україні, та освітніх закладів різного типу з корейською мовою викладання; з українських соціальних мереж; з мас-медіа Республіки Корея, які висвітлюють трагедію корейського народу України під час російсько-української війни.

Автори статті вже котрий рік поспіль намагаються заповнити прогалину в історії національних меншин (спільнот) України, а саме публічно представити корейців України та їх вклад в історію, культуру, економіку, в тому числі й у новітню боротьбу зі спільним давнім ворогом, який шляхами депортацій/геноцидів упродовж століть намагався асимілювати/знищити обидва народи. Нажаль, для більшості громадян України, тема українських корейців все ще залишається невідомою або ж асоціюється з радянськими етнофолізмами/стереотипами/презирливими назвами, на зразок «кореець – значить баштанник», або ж, у силу обставин російсько-української війни, викликає асоціації з КНДР та її солдатами. Звідси постає і актуальність глибокого вивчення історії українських корейців та її донесення до широкої громадськості України.

Мета статті. Мета та завдання даного дослідження – розкрити (не)легальні шляхи інтеграції корейців в українське суспільство, описати етапи розв'язання проблеми легалізації корейських емігрантів, проаналізувати проекти міжнародних партнерів та представництв в Україні, націлені на підвищення юридичної грамотності корейської національної меншини, та програми підтримки бізнес- та аграрного сектора, в яких заявлені корейці сучасної України тощо.

Виклад основного матеріалу. На передодні повномасштабного вторгнення РФ, за різними джерелами, на території України проживало близько п'ятдесяти тисяч корейців. Динаміка росту чисельності корейської національної меншини в Україні різко пішла вгору після розпаду Радянського Союзу. На 2000-й рік їх нараховувалося близько тринадцять тисяч. В основному в незалежну Україну корейці прибували з Узбекистану та Киргизстану, насамперед, у пошуках економічної стабільності. Довший час говорити про чисельність корейців було фактично неможливо. Причина полягала в тому, що більшість корейців продовжували жити з радянськими паспортами, не реагуючи на необхідність дотримання законодавчих норм незалежної України. Не зважаючи на це, корейці, без громадянства України чи дозволу на постійне проживання, були добре інтегрованими в українське суспільство. Слід вказати і на групу новітніх мігрантів, які прибували в Україну в якості туристів чи родичів місцевих українських корейців та нелегально залишалися, працевлаштовуючись у сільському господарстві, зокрема рослинництві, баштанництві.

Ситуація з вирішенням проблеми легалізації почала кардинально змінюватися після поїдки президента України Віктора Ющенка в Республіку Корея в грудні 2006 року. Впродовж офіційного візиту глави держави, мова йшла про розвиток пріоритетних напрямків співробітництва в економічному та науковому секторах. Також у ході переговорів було досягнуто ряду домовленостей, пов'язаних із необхідністю реалізації заходів для розв'язання проблеми легалізації етнічних корейців, що мешкають в Україні. Перебуваючи в Республіці Корея, Віктор Ющенко зазначив: «Україна готова вирішити проблеми з громадянським і соціальним статусом етнічних корейців, що проживають на її території», а надання громадянства відповідно до українського законодавства стоїть на порядку денному [18, с. 13].

Згідно з домовленостями, у 2007 році при Посольстві Республіки Корея в Україні відкрився відділ військового аташе, а також було сформовано Спеціальний комітет з питань етнічних корейців. До його складу ввійшли представники міністерств і відомств України, співробітники Посольства Республіки Корея в Україні, члени Асоціації корейців України, представники управління Верховного комісара ООН у справах біженців та члени Міжнародної організації з міграції (МОМ). До робочої групи з вирішення проблеми легалізації також долучилися керівники корейських громадських організацій на місцях. До прикладу, Людмила Юн, голова Корейського товариства міста Миколаєва ініціювала реалізацію пілотного проекту анкетування і легалізації етнічних корейців України. Його розробленням займалася голова Асоціації корейців України Світлана Лі. Втілити його в життя вдалося при підтримці Посла Республіки Корея в Україні Хо Сун Чьона, який не лише особисто приймав участь, але й домігся виділення матеріальної допомоги корейцям Миколаївській області.

Проект Світлани Лі був орієнтований на полегшення побуту етнічних корейців, які проживали без документів, передбачених законодавчо. Людмила Юн у своєму дописі «Жити в мирі і злагоді», на сторінках корейського видання в Україні «Мугунхва» роз'яснила ситуацію, що склалася. Оскільки визначальним фактором міграції на південь України були хороші умови для життя і роботи в сільському господарстві, відтак заробітчани нерідко залишалися на постійне місце проживання. Проте маючи лише реєстрацію, вони не могли розраховувати на соціальний захист, зарахування до трудового стажу, не мали змоги придбати медичні та страхові поліси, не могли сподіватися на пенсію тощо. Із затвердженням рішення про реалізацію пілотного проекту в Миколаївській області, у нелегалів-корейців з'явилася можливість стати рівноправними громадянами України [25, с. 10]. У результаті активної плідної роботи учасників Спеціального комітету, в короткі терміни було розв'язано питання, пов'язане з легалізацією. Більшості представникам корейської національної меншини (спільноти) в Україні було надано громадянство. З початком російсько-української війни в 2014 році, на старі проблеми накопилися нові, які потребували нагального вирішення, мова йшла про переміщення/притік українських корейців та корейців-нелегалів, нерідко без будь-яких документів, із окупованих Криму та Донбасу [7].

Уже з першого числа періодичного друкованого видання Корейського культурного центру в Києві «Мугунхва», яке вийшло в 2007 році, редактором була запланована і безперервно ведеться дотепер колонка «Юридична

консультація». Відтак, у ній професійні юристи постійно надають допомогу: «Відносно використання роботодавцями найманої праці іноземних громадян та осіб без громадянства» [2, с. 14]; «Правила набуття і припинення громадянства України» [13, с. 11–12; 14, с. 13]; «Про порядок реєстрації місця проживання» [17, с. 2]; «Особливості реєстрації шлюбу з іноземцем» [10, с. 12]; «Реєстрація народження і визначення походження дитини» [20, с. 9]; «Про використання праці іноземців і осіб без громадянства» [16, с. 14]; «Права і свободи національних меншин в Україні» [12, с. 11]; «Якщо втрачені документи» [26, с. 7] тощо. Проаналізувавши юридичну рубрику, за період її роботи з 2007 року і дотепер, ми можемо констатувати той факт, що Асоціація корейців України постійно надає актуальну консультативну допомогу з метою розуміння законодавства України, полегшення асиміляційних, адаптаційних та інтеграційних процесів корейців в українське суспільство.

З часу укладення дипломатичних відносин між двома країнами, представницькі бізнес-делегації з Республіки Корея залишаються постійними партнерами торгівельно-економічної сфери в різних регіонах України, а з початком повномасштабного вторгнення, додалася також і волонтерська співпраця. Насамперед, потенційних інвесторів з Кореї привабили регіони компактного проживання корейців. В Україні можна виділити сім регіонів більш-менш компактного проживання корейців. Однією з перших областей, яка в 2007 році стала плацдармом для партнерських стосунків, була Запорізька. Так, 20 березня 2007 року на офіційній зустрічі голів обласних державних адміністрацій з Послом Республіки Корея в Україні паном Хо Сун Чьоном та делегацією бізнесменів з Республіки Корея було домовлено про корейські інвестування та впровадження модерних технологій в сільське господарство, машинобудування, будівництво тощо. Під час візиту, корейська делегація відвідала село Богатирьове Вільнянського району Запорізької області та познайомилася з місцевими етнічними корейцями та їхніми проблемами [8].

Традиції, започатковані в регіоні, згодом продовжив новий мер Олександр Сін. В одному зі своїх інтерв'ю, мер О. Сін вказав на той факт, що представники корейської діаспори в області – це бізнесмени та інтелігенція. Проте суттєвої допомоги, напередодні повномасштабного вторгнення росії, потребували саме новітні емігранти-корейці, які у пошуках кращого життя прибули в Україну з Узбекистану, і вже проявили себе у малому/середньому бізнесі та, в тому числі, сільському господарстві. «Корейський бізнес має в нас хорошу репутацію, тобто соціальне і психологічне підґрунтя для співпраці є, і ми будемо її розвивати» – зазначив мер О. Сін для інтернет-видання РадіоСвобода [23]. Наприкінці 10-х років ХХІ століття, варто відмітити позитивні зрушення та відносну економічну стабілізацію місцевого корейського бізнесу, аграрного сектора, що якісно відбилося не лише на іміджі Запорізької області як перспективного регіону, здатного до діалогу, але й на покращенні економічного, законодавчого, соціально-культурного рівня представників місцевої корейської діаспори.

На початку 2000-х років подібно розвивалася ситуація і в Херсонській області. Трохим Тегай, керівник культурного центру «Чосон» села Птахівка Скадовського району Херсонської області в одному зі своїх інтерв'ю детально розповів про проблеми корейців, задіяних у сільському господарстві півдня України: «Я працюю на землі ось як уже тридцять років, двадцять з них – у Причорномор'ї... Я фермер – для мене зрозумілі та близькі інтереси усіх, хто працює поряд» [21, с. 8]. Український кореець, голова товариства «Чосон» наголосив на втіленні у життя перших кроків на шляху розв'язання проблеми легалізації корейців, які різними шляхами прибули в Україну після розпаду Радянського Союзу. Він був і одним із регіональних координаторів проекту в Херсонській області, що також почав успішно реалізовуватися після офіційної поїздки Віктора Ющенка до Республіки Корея. Один з кейсів проекту передбачав анкетування. Відтак, за рік активісти провели опитування понад 250 осіб, кожна співбесіда супроводжувалася наданням юридичних консультацій. Як підсумок – частина опитаних отримали посвідку на тимчасове проживання в Україні, решта – громадянство України. Пан Тегай у своєму інтерв'ю виданню «Мугунхва» зазначив: «Легко уявити собі почуття тих людей, які врешті-решт отримали документи, а разом з ними – впевненість у завтрашньому дні. Вони добре вміють працювати на землі, а тепер будуть віддаватися роботі ще більше, адже їхнє перебування в країні узаконено» [21, с. 8].

Досвідчені у рослинництві, корейці України постійно діляться лайфхаками як продуктивніше вести господарство, які новітні технології впроваджувати, як брати кредити і залучати інвесторів тощо. Про успішне реагування корейської фокус-групи, говорять дані статистики. Трохим Тегай свого часу наводив приклад з особистого досвіду: «Якщо раніше врожай цибулі з гектару складав 300–400 центнерів, то тепер – 1000» [21, с. 8–9]. Херсонські фермери не боялися експериментувати із сільськогосподарськими новинками. Так, в 2007 році з Кореї було привезено технології схрещування кавуна та гарбуза. Впровадження нової культури пройшло успішно, вона показала себе витривалою і врожайною.

Важливо те, що Посольство Республіки Корея в Україні постійно координує усі аспекти економічного та культурного життя, дбає про стабілізацію ситуації та, за необхідності, організовує та забезпечує проведення різних просвітницьких заходів. Так, при Посольстві Республіки Корея в Україні регулярно розробляються програми для ознайомлення з сучасними тенденціями, наприклад, в аграрному секторі. Згідно з урядовою програмою також в ряді регіонів відкрилися безкоштовні навчальні центри для корейців. У 2009 році корейську діаспору Херсонщини відвідали консул Посольства Республіки Корея в Україні Кім Дохйон, депутат Парламенту Республіки Корея, президент Корейського культурного центру Володимир Цой, президент Асоціації корейців України Кан Ден Сік. Увагу високопоставлених гостей привернула саме рослинництво. Вони особисто відвідали баштанники і овочеві плантації [1, с. 6].

Повторенням «корейської хвилі» в українському форматі став проєкт, організований Міжнародною організацією з міграції для етнічних корейців України на донорські кошти уряду Республіки Корея. Партнерами проєкту стали Міністерство закордонних справ України, Всеукраїнська асоціація корейців, Державна міграційна служба України, Посольство Республіки Узбекистан, Міністерство внутрішніх справ України, Державний комітет у справах національностей та релігій, Міністерство освіти та науки України, Державна податкова інспекція України, Державний центр зайнятості України. Цільову групу представляли етнічні корейці спершу трьох південних регіонів України, а саме – Херсонська, Миколаївська області та Республіка Крим. Згодом на вимогу донора проєкту – уряду Республіки Корея, рамки впливу проєкту територіально охопили ще чотири області – Одеську, Дніпропетровську, Запорізьку та Кіровоградську. Реалізація проєкту мала на меті інтегрувати в офіційну українську економіку етнічних корейців та захистити їхні права. Проєкт був розрахований на три роки, а точніше на тридцять два місяці, і реалізовувався з серпня 2010 року по березень 2013 року. Загальна сума фінансування складала 600 тисяч доларів США [6, с. 8].

В Україні МОМ допомагає з вирішенням проблем, пов'язаних з міграцією та сприяє максимальному зменшенню супутніх ризиків. У сферу діяльності МОМ входять: оптимізація управління міграційними процесами, вироблення політики в галузі охорони здоров'я, для мігрантів, насамперед, протидія торгівлі людьми і нерегульованій міграції, вивчення ринку легальних каналів працевлаштування, практичне/прикладне застосування міграційних процесів для розвитку країни, популяризація культурного розмаїття, протидія нетерпимості і ксенофобії [6, с. 22].

Згідно з кейсом проєкту, у грудні 2010 року на базі Джанкойського професійно-технічного училища № 48 стартували сільськогосподарські курси для сорока чотирьох корейців з Одеської, Миколаївської, Харківської і Запорізької областей, а також Автономної Республіки Крим. Курс був розрахований на десять тижнів. Наприкінці навчання всі здобувачі освіти отримали дипломи відповідної кваліфікації. Під час обрання навчального закладу, було враховано той факт, що згадане училище мало ліцензію на навчання іноземців. Відповідно це дозволило надавати освітні послуги та дипломи корейцям, без легалізації або тим, які очікували на нові документи. Вікових обмежень для абітурієнтів не було; наймолодшому виповнилося 21 рік, а найстаршому – 60. Програма підготовки включала вивчення сучасних сільськогосподарських технологій, отримання основ економічних знань та менеджменту. Крім практичних та теоретичних занять, з ціллю обміну досвідом та вивчення технологій вирощування овочів в закритому і відкритому ґрунті, проводилися екскурсії в теплиці – «Кримтеплиця» Національний аграрний університет, лимонарій (м. Армянськ), насосна станція Нікітського ботанічного саду, парки Гурзуфа і Партеніта тощо [24, с. 13]. Учасниця проєкту Флоріда Кан у своєму інтерв'ю редакції журналу «Мугунхва» підкреслила: «Для корейців, які все життя займалися і займаються землеробством, ці курси є рятівним колом. Корейці вирощують овочі та інші культури. А в Україні корейці опинилися через те, що тут родючі землі, ідеальні для землеробства» [24, с. 14].

Протягом усього трьохрічного періоду реалізації проєкту МОМ проходили бізнес-тренінги, всього їх було вісім і охопили вони близько 250 корейців. Бенефіціари бізнес-курсів отримали базові знання як планувати бізнес, складати бізнес-план, управляти ресурсами, аналізувати ризики, познайомилися з правовими аспектами господарської діяльності [6, с. 10–12]. Ще одним важливим напрямком проєкту МОМ, окрім освітнього, стала проблема мікропозик. Координаторами програми з надання мікропозик були неурядові, неприбуткові організації – це Міська асоціація корейців Криму «Чин-Сон» («Дружба») та Культурний центр корейців «Чосон». На час завершення проєкту, позичальники погасили свої позики на 79%. Кошти здебільшого витратили на придбання елітного насіння, матеріалів для будівництва теплиць, добрива, виплати за орендовану землю, зарплатню за найману працю, встановлення систем зрошення, придбання сільськогосподарської техніки і устаткування [6, с. 13].

Під час проєкту постійно працював юридичний консультаційний пункт, послугами якого скористалися корейці з Херсонської, Миколаївської, Запорізької, Одеської, Кіровоградської, Дніпропетровської областей та Автономної Республіки Крим. Основними питаннями були: які документи необхідні для отримання тимчасової реєстрації, дозволу на постійне проживання в Україні, для українського громадянства, видачі свідоцтва про народження в Україні дитини етнічних корейців, які потребують консультування та посередництва у спілкуванні з державною міграційною службою, пологовими будинками тощо.

У 2014 році з метою демонстрації успіхів та досягнень фокус-групи, було підготовано звіт «Economic and social integration of ethnic Koreans in Ukraine – Економічна та соціальна інтеграція етнічних корейців в Україні» за період реалізації проєкту МОМ, націленого на покращення соціально-економічного розвитку регіонів компактного проживання етнічних корейців. Звіт розпочався зі вступного слова Надзвичайного та повноважного Посла Республіки Корея в Україні Кіма Ін Цжуна. Пан Посол акцентував увагу на тому факті, що завершення проєкту та підбиття офіційних підсумків мало місце в 2014 році, році, коли корейський народ відзначав сумну річницю – 150-ти річчя з часу примусового виселення російською владою перших сімей етнічних корейців на Далекий Схід Росії. Також Пан Посол висловив подяку МОМ за потужну співпрацю, реалізацію поставлених цілей, які дозволили українським етнічним корейцям інтегруватися в суспільство, закріпитися фінансово, отримати базові юридичні знання, необхідні для підприємницької діяльності, не лише теоретично опанувати фермерські технології, але й втілити їх на практиці на землі [6, с. 2–3].

Керівник представництва MOM в Україні Манфред Профазі, у продовження теми, зазначив, що радіє з того, що їхній проект став першим в рамках надання мікропозик, коли ресурси, надані цільовій групі, повернулися зі створенням оборотного фонду для подальшої фінансової допомоги. В процесі реалізації, проект постійно вдосконалювався завдяки матеріальній підтримці донора – уряду Республіки Корея. Крім того, приєднання України в березні 2013 року до конвенції про скорочення безгромадянства дозволило створити підґрунтя для розширення напрацювань проекту на шляху інтеграції етнічних корейців у місцеві громади. Завдяки організації професійних тренінгів, бізнес-курсів, практичних занять та наданню мікропозик бенефіціари покращили технічне забезпечення своїх фермерських господарств тощо [6, с. 4–5].

На сторінках звіту MOM та журналу «Мугунхва» знаходимо десятки історій етнічних корейців України, які скористалися можливостями цієї програми [6, с. 13, 14; 24, с. 13, 16].

Корейська громада активно працює не лише завдяки грантовій підтримці. В 2010 році в столиці відкрився «Бізнес-клуб», який об'єднав бізнесменів, українських корейців. Учасниками «Бізнес-клубу» стали успішні підприємці-корейці не лише з Києва, але з усієї України. 19 січня 2011 року на першому засіданні Клубу керівником було обрано Олександра Тена. Серед завдань клубу: підвищення іміджу в сучасних прогресивних, високотехнологічних сферах, створення єдиного інформаційного інтернет-поля, яке б об'єднало усіх зацікавлених, налагодження ділових контактів з національними і міжнародними компаніями, обмін досвідом, взаємне консультування членів клубу, налагодження співпраці з представниками корейських діаспор з інших країн [9, с. 2]. Олександр Тянь, член бізнес-клубу, президент Асоціації корейців Києва підкреслив: «... моя ключова ціль – об'єднати співвітчизників... я вважаю, що насамперед необхідно поважати і любити своїх співвітчизників, бути патріотом і, звісно – терпеливим, йти за своєю метою, бути працьовитим... Головне – це розуміння взаємоповага вміння йти на компроміс і робити життя один одного цікавим» [15, с. 20, 21].

Зміцненню фінансової стабільності корейців та розширенню економічних зв'язків, підвищенню продуктивності підприємницької діяльності сприяють і такі організації як Асоціація корейських підприємців України та Асоціація корейських підприємців Європи. Український ринок приваблює і зарубіжних партнерів, зокрема із республіки Корея. Це і «Хьондай Лотем», «Поско» (POSCO), КТ, SK і «Серагем». До прикладу, компанія «Серагем» в особі Хана Інквона була відзначена Золотим символом якості національних послуг України «За якісне обладнання «Серагемн» і ефективне надання лікувально-профілактичних послуг», а самому пану Хану Інквону в 2009 році було присвоєно звання «Рицаря Вітчизни» [22, с. 11]. Керівний офіс Асоціації корейських підприємців, який очолює пан Хан Інквон, розташований у Києві. Навколо нього об'єдналися корейські підприємці, задіяні в різних сферах на українському ринку. Асоціація розпочала свою роботу в 2001 році. Її завдання – надання допомоги корейським бізнесменам, обмін інформацією про перспективи українського ринку, аналіз політичної обстановки, прогнози криз, захист прав та інтересів співвітчизників. В 2011 році Асоціація корейських підприємців України була офіційно зареєстрована як некомерційна організація в Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України.

Члени Асоціації проводять збори один раз на місяць, на які також запрошують співробітників Посольства Республіки Корея в Україні, представників Корейського агентства сприяння розвитку торгівлі та інвестицій (KOTRA) та зацікавлених бізнесменів [22, с. 13]. Діяльність Асоціації накладає позитивний відбиток на взаємобмін та взаємодію між українськими підприємцями, етнічними корейцями, учасниками Асоціації корейських українців, Молодіжної асоціації, Асоціації корейських підприємців та іншими корейськими товариствами.

Хан Інквон, президент Асоціації корейських підприємців України, замісник голови Асоціації корейських підприємців Європи зазначив у розмові з журналістом видання «Мугунхва»: «Я люблю Україну, працюю на благо народу України і хочу прожити в Україні довго», для того, щоб досягти успіху в іншій країні, украї необхідно полюбити національний характер, людей, культуру, мистецтво; необхідно налагодити дружні відносини на місці, намагатися надати їм допомогу і принести користь; важливе розуміння українського народу, і лише пристосувшись до місцевих умов, підприємець може зайняти свою нішу на місцевому ринку й успішно вести свою справу [22, с. 11]. Описуючи корейців, пан Хан також підкреслив, що спільне для корейців усіх країн, на теренах яких вони проживають, це бажання діяти, працювати не задля власних особистих інтересів, а для загальної справи, переживати не за особисте, сімейне, а за загальне, за відсутності логіки керуватися емоціями, бути ініціативними, шукати і отримувати роботу, а не очікувати. На запитання редактора журналу «Мугунхва» про те, що є спільного між українцями і корейцями, пан Хан відповів, що спільною рисою українців і корейців є: «Непроявлення агресії по відношенню до інших країн. Незважаючи на те, що обидва народи традиційно пригнічували, вони не демонструють корисливості до чужого, намагаються залишатися відкритими і добрими» [22, с. 11, 12]. Президент Хан продемонстрував і своє філософське світосприйняття, розуміння ролі національних ідентичностей на шляху розбудови економічної стабільності: «національний характер подібний піску, який розсипається, але якщо усі піщинки вимішати з цементом, то вони набудуть міцності бетону» [22, с. 12].

У березні 2017 року ініціативною групою українських підприємців України на чолі з віце-президентом Всеукраїнської асоціації корейців Петром Паком було засновано «Діловий клуб» при Всеукраїнській асоціації корейців. Це постійно діючий орган Асоціації, заснований з метою об'єднання корейських бізнесменів України, обміну досвідом і діловими зв'язками, спільної реалізації соціальних і бізнес-проектів. До складу Міжнарод-

ного об'єднання корейських бізнес-клубів ввійшли вісім представництв у шести країнах світу [19, с. 31]. Однією з форм роботи є організація форумів. Один з таких форумів мав місце 6 липня 2018 року в місті Київ в офісі Корейського культурного центру. До роботи регіонального форуму корейських підприємців України долучилися не лише бізнесмени і бізнес-леді з України, але і з Казахстану, Киргизії, Узбекистану, Республіки Корея. На форум були запрошені і високоповажні гості – Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Корея в Україні пан Лі Янг Гу, консул Республіки Корея в Україні пан Шін Кю Ха. Мета форуму полягала в сприянні консолідації корейських підприємців України на полях «Ділового клубу», популяризація професійної діяльності клубу і Об'єднання корейських бізнес-клубів, налагодження та зміцнення дружніх і ділових зв'язків між корейськими бізнесменами України та іншими країнами – членами корейських бізнес-клубів.

6 липня 2018 року форум відкрився підняттям державних прапорів України та Республіки Корея, під звучання гімнів України та Республіки Корея. З промовою виступив Пан Посол Республіки Корея Лі Янг Гу, який побажав успіхів на шляху об'єднання у співпраці представників корейського бізнесу по всьому світу. Також, Пан Посол окреслив перспективні напрями економічної співпраці між Україною та Республікою Корея. Новим президентом об'єднаних корейських бізнес-клубів було обрано В'ячеслава Кяна [19, с. 30-031].

Згадані форми роботи та відповідні інституції, які їх представляють, дозволяють етнічним корейцям України успішно вести бізнес, представляти свої товари на ринках України та за кордоном, поєднували прогресивний досвід двох країн, реалізовувати на бізнес-полях України передові технології своєї історичної батьківщини. Успішність корейського бізнесу дещо знизилася під час пандемії Covid-19, що є відображенням світових тенденцій, проте справи невдовзі налагодилися. На початку 20-х років ХХІ століття українські корейці рівноправно представлені у всіх сферах життя України від політики до культури.

Висновки. Україна як постколоніальне суспільство знаходиться на шляху утвердження демократичних принципів та формування єдиної нації. Українське суспільство, в умовах російсько-української війни, намагається подолати розкол у поглядах на проблеми демократії, ринку, мови тощо. Важка соціально-економічна ситуація в охопленні війною України впливає на світогляд громадян, а це у свою чергу призводить до падіння цінностей, мотивацій, віри тощо. Тому особливо важливим, із метою консолідації суспільства, є пошук шляхів розв'язання проблеми нелегалів, біженців, мігрантів та розвитку стартап-індустрії у сфері бізнесу.

Оцінюючи вклад українських корейців в економіку України, ми можемо засвідчити їхню активну позицію у малому і середньому бізнесі. Корейці демонструють прагнення вчитися і працювати на благо української землі на якій вони проживають. З часу повномасштабного вторгнення РФ в Україну, корейський аграрний бізнес зазнав важкого удару в Херсонській, Запорізькій та частково Миколаївській областях, але місцеві корейці не втрачають оптимізму, що нерідко є прикладом їхнього східного менталітету, який зберігся та пустив коріння на українській землі.

Автори висловлюють щире вдячність Корейському культурному центру за надання доступу до електронного архіву журналу корейської спільноти в Україні «Мугунхва», що дозволило збагатити дослідження оригінальними джерельними матеріалами.

Список використаних джерел

1. Алексеева Т. Посол Республіки Корея в Україні Пак Пак Ро Бек побував в Херсонській «глибинці». *Мугунхва*. 2009. № 9.
2. Відносно використання роботодавцями найманої праці іноземних громадян та осіб без громадянства. *Мугунхва*. 2007. № 1.
3. Візитів Ю.М., Сатієвський А.А. Корейська мова в Україні: історія, мовна норма, воєнні будні. *Культурологічний альманах*. Вип. 2, 2023. С. 28–39. DOI: 10.31392/cult.alm.2023.2.5.
4. Візитів Ю. М., Сатієвський А. А. Війна і розділена пам'ять: трагедія корейців України в російсько-українській війні. *Культурологічний альманах*, 2023 (4), 55–64. DOI: 10.31392/cult.alm.2023.4.7.
5. В Миколаївській області будують завод для корейців. *Мугунхва*. 2008. № 3.
6. Економічна і соціальна інтеграція етнічних корейців в Україні. *Міжнародна організація з міграції*. Київ, 2014.
7. Етнічні корейці в Україні. *Посольство України в Республіці Корея* : вебсайт. URL: <https://korea.mfa.gov.ua/spravrobitnictvo/5631-jetnichni-korejci-v-ukrajini> (дата звернення: 07.05.2023).
8. Новини / «Запорізькі корейці – не навантаження, а фактор залучення інвестицій у регіон». *Запорізька обласна державна адміністрація* : вебсайт. URL: <https://www.zoda.gov.ua/news/3050/zaporizki-koreytsi--ne-navantazhennya,-a-faktor-zaluchennya-investitsiy-u-region.html> (дата звернення: 07.11.2023).
9. Київ: розпочав роботу «Бізнес-клуб». *Мугунхва*. 2010-2011. № 14.
10. «Особливості реєстрації шлюбу з іноземцем». *Мугунхва*. 2009. № 7.
11. Пак Ро Бек: протягом двох років будуть реалізовані важливі проекти. *Мугунхва*. 2010-2011. № 14.
12. Права і свободи національних меншин в Україні. *Мугунхва*. 2010. № 11.
13. Правила набуття і припинення громадянства України. *Мугунхва*. 2007. № 2.
14. Презентація міжнародного проекту «Корейський освітній науково-інформаційний та культурний центр Республіки Корея. *Університет Ушинського м. Одеса* : веб-сайт. URL: <https://pdu.edu.ua/osvitnij-naukovo-informatsijnij-ta-kulturnij-tsentr-respubliki-koreya/1317-prezentatsiya-mizhnarodnogo-proektu-korejskij-osvitnij-naukovo-informatsijnij-ta-kulturnij-tsentr-respubliki-koreya-2> (дата звернення: 16.08.2023).
15. Президент асоціації «Корейці Києва» Тянь Олександр: «Я – патріот». *Мугунхва*. 2010. № 11.
16. Про використання праці іноземців і осіб без громадянства. *Мугунхва*. 2009. № 9.

17. Про порядок реєстрації місця проживання. *Мугунхва*. 2008. № 6.
18. Проблема легалізації етнічних корейців. *Мугунхва*. 2007. № 1.
19. Регіональний форум підприємців України. *Мугунхва*. 2018. № 41.
20. Реєстрація народження і визначення походження дитини. *Мугунхва*. 2009. № 8.
21. Тегай Т.Г. Традиції продовжують жити в праці та відпочинку. *Мугунхва*. 2008. №4.
22. Хан Інквон. «Національний характер подібний піску...». *Мугунхва*. 2011. № 16.
23. «Хочу збудувати громадянське суспільство в Запоріжжі» – мер Сін. *Радіо Свобода* : веб-сайт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/2233826.html> (дата звернення: 17.08.2023).
24. Економічна і соціальна інтеграція етнічних коаліцій в Україні. *Мугунхва*. 2010-2011. № 14.
25. Юн Л. Жити в мирі і згоді. *Мугунхва*. 2008. № 3.
26. Якщо втрачені документи. *Мугунхва*. 2010. № 12.

Vyzitiv Yu. M.

*Candidate of Historical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of History of Ukraine,
Rivne State University of the Humanities
Rivne, Ukraine*

E-mail: vyzitiv@gmail.com

ORCID: 0000-0002-2826-2067

Satievskiy A. A.

*Master of Education, specializing in Secondary Education (History)
independent researcher
Rivne, Ukraine*

E-mail: satievskij2023@gmail.com

ORCID: 0009-0003-0241-7475

THE KOREAN MINORITY (COMMUNITY) IN UKRAINE. CHALLENGES AND REALITIES OF EVERYDAY

Abstract

The interest of the Ukrainian public in the Korean national minority (community) in Ukraine is growing in proportion to the strengthening of the Republic of Korea's presence in the political, economic and cultural spheres of Ukraine, as well as in connection with the aggravation of the political situation in South Korea and the participation of North Korean soldiers in hostilities on the side of Russia against the Ukrainian Armed Forces. Over the past thirty years, Ukrainian Koreans have demonstrated and consolidated the results of the Ukrainian «hallyu» – the «Korean wave». This is the result of both the full integration of Koreans into various fields in Ukraine, from construction to the beauty industry, and the establishment of close contacts between the Ukrainian Korean diaspora and their historical homeland. The Koreans of Ukraine are firmly integrated into Ukrainian society, and the history of the Korean people of Ukraine, along with other minorities (communities), is a unique example of peaceful and conflict-free coexistence. The purpose and objectives of this study are to reveal the (un)legal ways of integrating Koreans into Ukrainian society, describe the stages of solving the problem of legalisation of Korean emigrants, analyse projects of international partners and representative offices in Ukraine aimed at improving the legal literacy of the Korean national minority, and support programmes for the business and agricultural sectors. The novelty of the study is related to the coverage and analysis of the problem of legalisation of Koreans in Ukraine and the contribution of the Embassy of the Republic of Korea to the economic education of Koreans in Ukraine over the past thirty years. Further scientific research related to the history of the study of the Korean national minority (community) in Ukraine seems promising.

Key words: *Korean minority (community), Republic of Korea, legitimization, citizenship, emigrant, business.*

References

1. Alieieksieieva, T. (2009). Posol Respubliky Koreia v Ukraini Pak Pak Ro Bek pobuvav v Khersonskii «hlybyntsi» [Ambassador of the Republic of Korea to Ukraine Park Ro-baek visited the Kherson «hinterland»]. *Muhunkhva*. № 9. [in Ukrainian].
2. Vidnosno vykorystannia robotodavtsiamy naimanoi pratsi inozemnykh hromadian ta osib bez hromadianstva (2007). [Regarding the use of hired labor by employers of foreign citizens and stateless persons]. *Muhunkhva*. № 1. [in Ukrainian].
3. Vyzitiv, Yu. M. & Satievskiy A. A. (2023). Koreiska mova v Ukraini: istoriia, movna norma, voieni budni [Korean language in Ukraine: history, language norm, military everyday life]. *Kulturolohichnyi almanakh*. Vyp. 2. S. 28-39. DOI: 10.31392/cult.alm.2023.2.5 [in Ukrainian].
4. Vyzitiv, Yu. M., & Satievskiy, A. A. (2023). Viina i rozdilena pamiat: trahediia koreitsiv Ukrainy v rosiisko-ukrainskii viini [War and divided memory: the tragedy of the Koreans of Ukraine in the Russian-Ukrainian war]. *Kulturolohichnyi almanakh*. Vyp. 4. S. 55–64. DOI: 10.31392/cult.alm.2023.4.7 [in Ukrainian].
5. V Mykolaivskii oblasti buduiut zavod dlia koreitsiv (2008). [A plant for Koreans is being built in Mykolaiv region]. *Muhunkhva*. № 3. [in Ukrainian].
6. Ekonomichna i sotsialna intehratsiia etnichnykh koreitsiv v Ukraini. Mizhnarodna orhanizatsiia z mihratsii (2014). [Economic and social integration of ethnic Koreans in Ukraine. International Organization for Migration] Kyiv. [in Ukrainian].
7. (2020, April 17). Etnichni koreitsi v Ukraini [Ethnic Koreans in Ukraine]. *Posolstvo Ukrainy v Respublitsi Koreia*. Korea. *mfa.gov.ua*. Retrieved from <https://korea.mfa.gov.ua/spivrobotnitctvo/5631-jetnichni-korejci-v-ukrajini> [in Ukrainian].

8. (2007, Mart 20). Novyny. «Zaporizki koreitsi – ne navantazhennia, a faktor zaluchennia investytsii u rehion» [Zaporizhzhia Koreans are not a burden, but a factor in attracting investment to the region]. *Zaporizka oblasna derzhavna administratsiia. Zoda.gov.ua*. Retrieved from <https://www.zoda.gov.ua/news/3050/zaporizki-koreytsi--ne-navantazhennya,-a-faktor-zaluchennya-investitsiy-u-region.html> [in Ukrainian].
9. Kyiv: rozpochav robotu «Biznes-klub» (2010-2011). [Kyiv: the Business Club has started its work]. *Muhunkhva*. № 14 [in Ukrainian].
10. «Osoblyvosti reiestratsii shliubu z inozemtsem» (2009). [Peculiarities of registration of marriage with a foreigner]. *Muhunkhva*. № 7 [in Ukrainian].
11. Pak Ro Bek: protiahom dvokh rokov budut realizovani vazhlyvi proekty (2010-2011). [Park Roh Baek: Important projects will be implemented within two years]. *Muhunkhva*. № 14 [in Ukrainian].
12. Prava i svobody natsionalnykh menshyn v Ukraini (2010). [Rights and freedoms of national minorities in Ukraine]. *Muhunkhva*. № 11 [in Ukrainian].
13. Pravyla nabuttia i prypynennia hromadianstva Ukrainy (2007). [Rules for Acquisition and Termination of Citizenship of Ukraine]. *Muhunkhva*. № 2 [in Ukrainian].
14. (2016, May 17). Prezentatsiia mizhnarodnoho proektu «Koreyskiy osvittii naukovo-informatsiinyi ta kulturnyi tsentr Respubliky Koreia. Universytet Ushynskoho m. Odesa [Presentation of the international project “Korean Educational Research, Information and Cultural Center of the Republic of Korea. Ushynsky University of Odesa]. *Pdpu.edu.ua*. Retrieved from <https://pdpu.edu.ua/osvittnij-naukovo-informatsijnij-ta-kulturnij-tsentri-respubliki-koreya/1317-prezentatsiya-mizhnarodnogo-proektu-korejskij-osvittnij-naukovo-informatsijnij-ta-kulturnij-tsentri-respubliki-koreya-2> [in Ukrainian].
15. Prezydent asotsiatsii «Koreitsi Kyieva» Tian Oleksandr: «Ja – patriot». (2010). [President of the Association «Koreans of Kyiv» Oleksandr Tian: «I am a patriot»]. *Muhunkhva*. № 11 [in Ukrainian].
16. Pro vykorystannia pratsi inozemtsiv i osib bez hromadianstva. (2009). [On the use of labor of foreigners and stateless persons]. *Muhunkhva*. № 9 [in Ukrainian].
17. Pro poriadok reiestratsii mistsia prozhyvannia (2008). [On the procedure for registration of residence]. *Muhunkhva*. № 6 [in Ukrainian].
18. Problema lehalizatsii etnichnykh koreitsiv. (2007). [The problem of legalization of ethnic Koreans]. *Muhunkhva*. № 1 [in Ukrainian].
19. Rehionalnyi forum pidpriiemtsiv Ukrainy. (2018). [Regional Forum of Entrepreneurs of Ukraine]. *Muhunkhva*. № 41 [in Ukrainian].
20. Reiestratsiia narodzhennia i vyznachennia pokhodzhennia dytyny. (2009). [Birth registration and determination of the child's origin]. *Muhunkhva*. № 8 [in Ukrainian].
21. Tehai, T.H. (2008). Tradytsii prodovzhuut zhyty v pratsi ta vidpochynku [Traditions continue to live on in work and leisure]. *Muhunkhva*. № 4. [in Ukrainian].
22. Khan, Inkvon. (2011). «Natsionalnyi kharakter podobnyi pisku...» [«National character is like sand...»]. *Muhunkhva*. № 16 [in Ukrainian].
23. (2010, November 29). «Khochu zbuduvaty hromadianske suspilstvo v Zaporizhzhzi» – mer Sin. [«I want to build a civil society in Zaporizhzhzia» – Mayor Sin]. *Radio Svoboda*. Retrieved from <https://www.radiosvoboda.org/a/2233826.html> [in Ukrainian].
24. Ekonomichna i sotsialna intehratsiia etnichnykh koalitsii v Ukraini. (2010-2011). [Economic and social integration of ethnic coalitions in Ukraine]. *Muhunkhva*. № 14 [in Ukrainian].
25. Iun, L. (2008). Zhyty v myri i zghodi [Living in peace and harmony]. *Muhunkhva*. № 3 [in Ukrainian].
26. Iakshcho vtracheni dokumenty. (2010). [If the documents are lost]. *Muhunkhva*. № 12 [in Ukrainian].